

Analiza odabranih pokazatelja na teritoriji pirotskog okruga

Teritorija Pirotskog okruga prostire se na površini 2764 km² na kojoj prema popisu iz 2002 god. živi 105 654 stanovnika. Stanovništvo pirotskog okruga distribuirano je u četiri opštine: Pirot, Dimitrovgrad, Babušnica i Bela Palanka. Prema popisu iz 1991. god na području pirotskog okruga živelo je 115856 stanovnika, što pokazuje da se broj stanovnika između dva popisa smanjio za 11245 stanovnika. (tabela br.1). Prateći procenjen broj stanovnika po opštinama na teritoriji okruga zapaža se da on beleži drastičan pad u odnosu na popis iz 1991. god i 2002. god. (tab.br1)

Tabela br.1. Broj stanovnika u Pirotskom okrugu t na osnovu popisa iz 1991 i 2002.god i procenjen broj stanovnika za 2006.god.

godina	Pirot	Dimitrovgrad	Babušnica	Bela Palanka	Okrug
1991	67658	13448	19333	16447	116899
2002	63791	11748	15734	14381	105654
2006*	61578	10964	14222	13369	100133

*procenjen broj stanovnika za 2006.god

Sastav stanovništva prema polu i starosti

Prema popisu iz 2002god ,na teritoriji pirotskog okruga registrovano je 53115 osobe muškog pola i 52539 ženskog pola. Broj stanovnika muškog pola je veći za 576 (1,1%). Brojčani odnos stanovništva muškog i ženskog pola – (stopa maskuliniteta), je pozitivan i iznosi 1011 muškarca na 1000 žena. (pozitivan maskulinitet, nepovoljnije zdravstveno stanje i socijalni status žene). (tabela br.2)

Tabela br 2. Polna struktura stanovništva pirotskog okruga prema popisu iz 1991 i 2002god.

Godina	Muško		Žensko	
	Broj	Procent	Broj	Procent
1991	58948	50.4%	57978	49.6%
2002	53115	50.3%	52539	49.7%

Starosna struktura stanovništva-prema popisu iz 2002god. u kategoriji stanovništva od 0-14 godina je 14449, u kategoriji stanovništva od 15 do 49 god. je 46616 i u kategoriji stanovništva 50 i više godina registrovano je 44589 stanovnika. (tabela br.3) Biološki tip stanovništva pirotskog okruga po *Sunberg-u* je regresivan, što znači da se u ukupnoj poulaciji smanjuje učešće najmlađih a sve više povećava učešće najstarijih kategorija. (tabela br.4) Prema popisu iz 2002.godine stanovništvo uzrasta 0-14godina čini 17.8%, stanovništvo uzrasta 15-49 godina 41.0% i stanovništvo 50 i više godina 41.1%.

Tabela br.3 Starosna struktura stanovništva na teritoriji pirotskog okruga prema popisu iz 1991 i 2002.god

Godina popisa stanovništva	0-14 godina	15-49 godina	50 + Godina	Ukupan broj stanovnika
1991	19325	51038	46536	116899
2002	14449	46619	44586	105654

Tabela br.4 Biološki tip stanovništva pirotskog okruga po *Sunberg-u* prema popisu iz 1991 i 2002god.

Godina	0-14 godina	15-49 godina	50 i više godina
1991	16,5	43,7	39,8
2002	13,7	44,1	42,2

Natalitet

Natalitet-je pokazatelj prirodnog kretanja stanovništva koji govori o broju živorođene dece na jednoj teritoriji u određenom vremenskom periodu .Za praćenje nataliteta koriste se stope.Nepovoljnom stopom se smatra stopa niža od 12 promila.

Tabela br.5 Kretanje stope nataliteta na području pirotskog okruga u periodu od 1995-2007 god.

Godina	Broj živorođenih	Stopa nataliteta
1996	956	9,0
1997	835	7,9
1998	746	7,0
1999	807	7,6
2000	790	7,4
2001	747	7,0
2002	754	7,1
2003	749	7,0
2004	780	7,4
2005	695	6,6
2006	660	6,2

2007	663	6,3
------	-----	-----

Analiza nataliteta stanovništva pirotskog okruga pokazuje da :

- ? Natalitet stanovništva pirotskog okruga je nizak
- ? Pokazuje tendenciju stalnog opadanja

Stopa nataliteta 1996god. iznosi 9,0, 2001god. 7,0 i vrlo niska stopa nataliteta zabeležena je 2006god. 6,2. Broj žirođenih iz godine u godinu se smanjuje tako da opada i stopa nataliteta. Na ovakvu stopu nataliteta su uticali mnogi faktori: socijalno-ekonomski, kvalitet života, starosna struktura i drugi.

Prirodni priraštaj

Pokazatelj prirodnog kretanja stanovništva, i predstavlja razliku broja živorođenih i umrlih osoba u posmatranoj teritoriji. Na teritoriji pirotskog okruga ova stopa je negativna (broj umrlih je veći od broja rođenih). U 2003.god stopa prirodnog priraštaja iznosila je -6,0 u 2005.god -8,3 a najveći pad ove stope zabeležen je u 2007.god -9,9. (tabela br.6)

Tabela br.6. Stopa prirodnog priraštaja na području pirotskog okruga za period 2003-2007.god.

Godina	stopa prirodnog priraštaja (na 1000 stanovnika)
2003	-6,0
2004	-4,0
2005	-8,3
2006	-7,7
2007	-9,9

Socijalno ekonomski - pokazatelji

Na teritoriji pirotskog okruga zapošljeno je 26383 radnika a nezapošljeno 15694. (tabela br.7). Stopa nezaposlenosti na teritoriji pirotskog okruga pokazuje da je najveća nezaposlenost (29,9) bila u opštini Bela Palanka a najmanja (21,4) u opštini Pirot. (tabela br.8).

Analiza prosečne zarade zaposlenih na teritoriji pirotskog okruga za 2006.god i 2007.god pokazuje da su zarade u 2007.god. bile veće za 21,1% u odnosu na 2006.god. Najniža prosečna zarada u obe posmatrane godine zabeležena je u opštini Bela

Palanka.(tabela br.9) U poređenju sa R.Srbijom prosečne zarade zaposlenih na teritoriji pirotskog okruga bile su manje za 27,6%.

Tab.br7 Broj zaposlenih i nezaposlenih na teritoriji pirotskog okruga u 2006.god

Opština	zaposleni	nezaposleni
Pirot	19323	9021
Babušnica	2458	1956
Dimitrovgrad	1965	2137
Bela Palanka	2637	2580
Okrug	26383	15694
Republika Srbija	2502276	914564

Tab.br8 Stopa nezaposlenosti na teritoriji pirotskog okruga u 2006.god

	stopa *nezaposlenosti
Pirot	21,4
Babušnica	21,7
Dimitrovgrad	28,3
Bela Palanka	29,9
Okrug	23,3
Republika Srbija	20,9

* **Stopa nezaposlenosti** predstavlja procenat nezaposlenih u ukupnom broju aktivnih stanovnika

Tabel.br 9 Prosečna zarada bez poreza i doprinosa po glavi stanovnika na teritoriji pirotskog okruga

Opština	Prosečna zarada bez poreza i doprinosa (neto) za 2006.god	Prosečna zarada bez poreza i doprinosa (neto) za 2007.god
Pirot	17518	21664
Babušnica	12631	16880
Dimitrovgrad	14769	19355
Bela Palanka	7349	10654
Okrug	15845	20095

Centralna Srbija	21707	27759
-------------------------	--------------	--------------

* izvor podataka Republički zavod za statistiku

Mortalitet

Mortalitet predstavlja negativnu pojavu u prirodnom kretanju stanovništva koji je određen sa dve grupe činilaca : biološki (starosna struktura,zdravstveno stanje) i ekonomski(dostignuti nivo životnog standarda,nivo obrazovannja,uslovi života). S obzirom da je promenjena starosna struktura stanovništva okruga u smislu povećanja starih osoba u ukupnom broju stanovnika, koja je nastala zbog niskog nataliteta i povećanog očekivanog trajanja života ,dovelo je do porasta mortaliteta.

U 2007.god na teritoriji pirotskog okruga umrlo je 1709 osoba,odnosno 231 osoba više u odnosu na 2006.godinu .Opšta stopa mortaliteta iznosi 16,2 i u poređenju sa prethodnom godinom zapaža se porast ove stope. (tabela br 10).

Analizom umrlih prema starosti u 2007.god zapaža se da najveći broj pripada starosnoj grupi 55 i više godina (47,3 muškog pola i 41,7 ženskog pola).(tabela br 11)

Tabela br.10. Stopa opšeg mortaliteta na području pirotskog okruga za period 2003-2007.godi.

Godina	Broj umrlih	Opšta stopa mortaliteta
2003	1383	13,0
2004	1204	11,2
2005	1570	14,8
2006	1478	13,9
2007	1709	16,2

Tabela br.11 Kretanje stopa specifičnog mortaliteta prema polu i uzrastu na području pirotskog okruga u periodu od 2003 -2007godine.

Godina	0-4 godina		5-19 godina		20-54 godina		55 i više	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
2003	2,4	2,0	0,1	0,1	2,6	1,3	38,3	31,8
2004	0,9	/	0,1	0,1	2,0	1,0	31,8	29,7
2005	0,5	1,0	0,2	0,2	2,7	1,5	43,1	37,1
2006	/	0,5	0,4	0,4	2,6	1,0	40,8	36,7
2007	0,1	1,5	0,4	/	3,0	1,4	47,3	41,7

Tabela br.12 Stope proporcionalnog mortaliteta dece mlađe od 5 godina i lica starijih od 55 godina na području pirotskog okruga u periodu 2003. - 2007. god.

Godina	Do 5 godina	Preko 55 godina
2003	0,7	93,3
2004	0,2	98,2
2005	0,2	98,2
2006	0,07	93,8
2007	0,3	93,2

Mortalitet odojčadi jedan je od najosetljivih pokazatelja zdravstvenog stanja stanovništva .Izračunava se kao stopa. Stope ispod 18 smatra se vrlo niskom smrtnošću. Delovanje endogenih faktora: genetski, kongenitalni poremećaji, nedonesenst, mala porođajna težina, može se pratiti preko neonatalnog mortaliteta (smrtnost odojčadi od 0 do 27 dana života). Uticaj spoljnih faktora (socio-ekonomski uslovi, zdrasvena i socijalna zaštita) može se sagledati praćenjem postneonatalnog mortaliteta (od 28 dana do navršene godine života).

Tabela br.13 Kretanje stope smrtnosti odojčadi na području pirotskog okruga u perriodu 2003. - 2007. godine

Godina	Mortalitet odojčadi	Neonatalni mortalitet	Postneonatalni mortalitet
2003	17,4	17,4	/

2004	3,8	3,8	/
2005	6,6	4,4	2,2
2006	1,5	1,5	/
2007	4,5	4,5	/

Stopa mortaliteta odojčadi u 2007godini na teritoriji pirotskog okruga iznosila je 4,5 i u poređenju sa prethodnom godinom može se zapaziti povećanje ove stope. Visoka stopa mortaliteta zabeležena je u 2003 godini 17,4. Dok u 2005 god. registruje se i postneonatalna smrtnost. (tabela br13)

Stopa nenatalnog mortaliteta pokazatelj je uticaja endogenih faktora (nasleđa) kao i organizacije i korišćenja zdravstvene službe u pružanju specifične zdravstvene zaštite. Zato je potrebno preduzimanje mera na sprečavanju delolovanja endogenih faktora: rano otkrivanje poremećaja u trudnoći, saradnja sa genetskim savetovaštem i maksimalna organizacija zdravstvene službe u pružanju sveobuhvatne prenatalne zaštite žena odnosno ploda u toku trudnoće i perinatalne zaštite žena u toku porođaja.

Morbiditet

Morbiditet-je pokazatelj negativnog zdravlja i predstavlja kvantitativni i kvalitativni odraz kretanja zdravlja. Na osnovu ovog pokazatelja o oboljevanju stanovništva mogu se dobiti informacije o: raširenosti bolesti, pojavi novih slučajeva, stepenu uspesnosti primene preventivnih mera, stepenu uspešnosti lečenja i ekonomskim dimenzijama oboljevanja.

Opšti morbiditet govori o raširenosti oboljevanja u toku godine za određeno područje i izračunava se kao stopa. Ovaj pokazatelj se pretežno odnosi na korišćenje zdravstvene zaštite, jer se nemogu dobiti informativniji podaci o razlikama u oboljevanju između različitih kategorija stanovništva.

Analiza kretanja stope opšteg morbiditeta u periodu 2003.-2007.god. na području pirotskog okruga pokazuje smanjenje stope u 2007.g u odnosu na 2003.g, 2004.g, 2005.g i 2006 godinu. (tabela br.14).

Tabela br.14. Kretanje opšte stope morbiditeta u vanbolničkim službama na području pirotskog okruga u periodu 2003.-2006.god.

Godina	Ukupna oboljenja, stanja i povrede	Stopa na 100 stanovnika
2003	201130	190.4

2004	192416	182.1
2005	205517	194.5
2006	176556	167.1
2007	172507	163.3

Na osnovu izračunate stope možemo da kažemo da nam je svaki stanovnik Okruga u proseku dva puta godišnje bio bolestan.

Životna sredina

U toku 2007.god izvršena je kontrola zdravstvene ispravnosti vode za piće iz centralnih gradskih vodovoda u Pirotu, Dimitrovgradu i Beloj Palanci. Rezultati ispitivanja su pokazali da od ukupnog broja uzoraka vode za piće bakteriološki je neispravno 5,5% a hemijski 1,93%.Uzrok bakteriološke neispravnosti je prisustvo koliformnih bakterija i povećan ukupan broj aerobnih mezofilnih bakterija. Najčešći uzrok fizičko-hemijske neispravnosti vode je pojačana mutnoća voda usled obilnih padavina..I pored toga može se reći da gradsko stanovništvo ovih opština snabdeva higijenski ispravnom vodom, za razliku od seoskog stanovništva koji se snabdeva vodom za piće iz seoskih vodovoda i javnih vodnih objekata, nad kojima se ne vrši hemijsko sanitarni nadzor,kontrola ispravnosti vode i dezinfekcija,tako da takvi izvori vodosnabdevanja predstavljaju stalnu epidemiološku opasnost od izbijanja crevnih zaraznih bolesi

Kontrola kvaliteta vazduha u Pirotu obavljena je iz misije i aerosedimenta.Procena kvaliteta vazduha iz misije vršena je preko parametra čađi,SO₂ i NO₂ Povećanje koncentracije čađi dešavalo se u grejnoj sezoni a uzrok je veliki broj ložišta u privatnim domaćinstvima.Procena kvaliteta vazduha putem aerosedimenta vršena je na osnovu vrednosti ukupnih taložni materija,kadmijuma i olova. Rezultati ispitivanja pokazala su da vrednosti ukupnih taložnih materija i kadmijuma iznad dozvoljenih vrednosti bile u junu i avgustu u industrijskoj zoni opštine Pirot.

Imunizacija

Obuhvat predviđene vakcinacije na teritoriji pirotskog okruga za 2007.god realizovana je sa 98,5% što je za 1,5% više u odnosu na 2006.god. Obuhvat obaveznom imunizacijom po opštinama prikazano je u tab.15

Tabela br.15

	obuhvat vakcinacijom u odnosu na plan(%)	
	2006god.	2007 god.
REGION	97,0	98,5
PIROT	95,3	100,0
BELA PALANKA	96,9	94,0
BABUŠNICA	100,0	91,0
DIMITROVGRAD	95,8	94,2

PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Služba Opšte medicine

U službi Opšte medicine u 2007. godini bilo je 327091 poseta lekaru i utvrđeno je ukupno 70085 oboljenja, stanja i povreda. Broj oboljenja po jednom stanovniku je 0,8, a broj poseta po stanovniku je 3,9.

Najčešća grupa oboljenja, stanja i povrede utvrđena u službi opšte medicine za okrug data su u tabeli broj 16, a najčešće dijagnoze u tabeli broj 17.

Tabela br.16 Najčešća grupa oboljenja, stanja, povreda u službi Opšte medicine u 2007.godini.

Grupe bolesti	Region	Pirot	Bela Palanka	Babuš-nica	Dimit-rov grad
1.Bolesti sistema za disanje	(I) 27,6	(II)23,6	(I)26,9	(I)41,6	(V)12,8
2.Bolesti sistema krvotoka	(II)21,1	(I) 29,7	(II)23,3	(II)18,7	(IV)14,7
3.Bolesti miš.-koš.sist.i vez.tkiva	(III)12,5	(III) 10,9	(III)11,1	(III)9,8	(I) 20,2
4.Bolesti sistema za varenje		(V)5,1	(V)5,4	(V) 5,5	
5. Bolesti polno mokraćno polnog sistema	(IV)6,0		(IV)7,0	(IV)6,0	
6.Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja					
7.Simptomi,znaci i pat. Klinički i laborat. nalazi	(V) 5,9				(II) 16,5
8.Bolesti žlezdi sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma		(IV) 7,2			-
9.Bolesti nervnog sistema					(III)14,8

Tabela br.17 Najčešće dijagnoze u službi Opšte medicine u 2007.godini.

Grupe bolesti	Region	Pirot	Bela Palanka	Babuš-ni ca	Dimit-ro vgrad
1.Pharingitis et tonsilitis	(I) 19,2	(II)13,2	(I)17,5	(I)34,0	(IV)5,7
2.Hipertensio arter.	(II)12,9	(I)17,4	(II)13,6	(II)10,0	(III) 12,4
3.Druga obolenja leđa	(III)7,9	(III)4,9	(III)5,0	(III) 5,1	(I) 23,5
4.Druge ishemijske bolesti srca					
5. Cistitis					(V)4,7
6.Neurotski ,stresogeni somatoformi poremećaji		(IV)3,0			
7. Zapaljenje dušnica,enfizem i druge obstrukt. bolesti pluća				(V)3,3	
8.Degenerativna oboljenja zgloba			(V)3,7		
9.Gastritis et duodenitis					
10.Drugi simptomi, znaci i nenor.klinički i lab nalazi				(IV)3,5	
11.Bolesti mekog tkiva					
12. Dolor abdominalis et pelvis	(IV)3,5				
13. Druge bolesti sistema za mokrenje			(IV)4,0		
14. Migrene i druge glavobolje	(V) 3,5				(II) 13,4
15.Bronchitis acuta et bronchiolitis acuta		(V)2,8			
16. Druge bolesti srca					

Služba za zdravstvenu zaštitu dece

U službi za zdravstvenu zaštitu predškolske dece u 2007. godini, ukupan broj poseta kod

lekara je bio 64070 i utvrđeno je 27830 oboljenja, stanja i povreda. Jedan lekar zbrinjava po 532 deteta. Broj oboljenja po jednom detetu je 5,2, a broj poseta po detetu je 12,1, a od toga 2,5 posete su u savetovalištu.

Najčešća grupa oboljenja, stanja i povreda utvrđena u službi za zdravstvenu zaštitu dece za Okrug data su u tabela br 18, a najčešće dijagnoze u tabeli broj 19.

Tabela br.18 Najčešća grupa oboljenja, stanja, povreda u službi Zdravstvene zaštite dece u 2007.godini

Grupe bolesti	Region	Pirot	Bela Palanka	Babuš-nica	Dimitrograd
1. Bolesti sistema za disanje	(I)75,8	(I)74,7	(I)89,3	(I)79,4	(I)66,9
2. Zarazne i parazitarne bolesti	(II)5,8	(II)6,6	(II)3,0	(III)3,7	(IV)5,4
3. Bolesti kože i potkožnog tkiva	(III)4,1	(III)3,8	(III)1,4	(II)5,5	(II)7,4
4. Simptomi, znaci i patološki klin. i laboratorijski nalazi	(IV)3,0	(IV)2,8		(IV)3,7	(III)6,5
5. Bolesti oka i pripojka oka	(V) 1,9	(V)2,1		(V)1,6	
6. Bolesti sistema za varenje					
7. Bolesti uva					
8. Bolesti krvi i krvotvornih organa					
9. Bolesti mokraćno polnog sistema			(V)0,7		
10. Urođene nakaznosti, deformacije i hromozomske nenormalnosti					(V)3,0
11. Povrede trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora			(IV)1,4		

Tabela br.19 Najčešće dijagnoze u službi Zdravstvene zaštite dece u 2007. godini

Grupe bolesti	Region	Pirot	Bela Palanka	Babuš-nica	Dimitrograd
---------------	--------	-------	--------------	------------	-------------

1. Pharyngitis et tonsillitis acuta	(I)44,7	(I)38,2	(I)72,5	(I)70,6	(I)39,3
2. Infectiones tractus respiratorii	(II)18,2	(II)22,5	(II)5,3	(III)4,4	(II)13,0
3. Bronchitis acuta et bronchiolitis acuta	(III)8,4	(III)9,9	(III)5,2	(IV)3,6	(IV)5,1
4. Druge bolesti kože i potkožnog tkiva		(V)2,8		(II)5,0	(III)6,6
5. Druge virusne bolesti	(IV)3,5	(IV)4,6			
6. Drugi simptomi ,znaci i patološki nalazi					(V)4,5
7. Druge zarazne bolesti					
8. Druge bolesti kože i potkožnog tkiva	(V)3,2				
9. Dolor abdominalis					
10. Influenza					
11. Infekcija kože i potkožnog tkiva					
12. Asthma bronchiale			(V)1,4		
13. Laringitis et tracheitis			(IV)2,8		
14. Sinusitis chronica					
15. Pneumonia					
16. Varicella et herpes zoster				(V)2,6	
17. Diarrhoea et gastroenteritis					

Zdravstvena zaštita školske dece

U službi za za zdravstvenu zaštitu školske dece u 2007. godini bilo je ukupno 63070 poseta lekaru i utvrđeno je 31633 oboljenja, stanja i povreda. Jedan lekar zbrinjava po 1175 deteta. Broj poseta po detetu je 6,0, a broj oboljenja po detetu je 3,0.

Najčešća grupa oboljenja, stanja i povreda u službi za zdravstvenu zaštitu dece prikazana su u tabeli 20, a najčešće dijagnoze u tabeli 21.

Tabela br.20 Najčešća grupa oboljenja, stanja, povreda u službi Zdravstvene zaštite

**školske dece i omladine
u 2007.godini**

Grupe bolesti	Region	Pirot	Bela Palanka	Babuš-nica	Dimit-rovgrad
1. Bolesti sistema za disanje	(I)68,7	(I)68,5	(I)77,9	(I)65,5	(I)60,2
2. Simptomi, znaci i patološki klin. i lab nalazi	(II)5,8	(III)5,8		(II)5,9	(II)9,5
3. Zarazne i parazitarne bolesti.	(III)5,5	(II)5,7	(II)4,8	(IV)4,2	(V)5,5
4. Bolesti kože i potkožnog tkiva	(V)3,2	(V)3,2	(V)2,3	(III)4,2	(III)5,0
5. Povrede i trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	(IV)4,4	(IV)4,6	(III)4,3	(V)3,6	(IV)4,8
6. Bolesti oka i pripoja oka					
7. Bolesti mokraćno pol.sistema			(IV)2,8		
8. Bolesti sistema za varenje					
9. Urođene nakaznosti deformac. i hromozomske nenormalnosti					

Tabela br.21 Najčešće dijagnoze u službi Zdravstvene zaštite školske dece i omladine u 2007. godini

Grupe bolesti	Region	Pirot	Bela Palanka	Babuš-nica	Dimit-rovgrad
1. Pharyngitis et tonsillitis	(I)45,0	(I)40,2	(I)64,2	(I)65,5	(I)37,9
2. Infectiones tractus respiratorii	(II)13,8	(II)17,8	(II)6,3		(II)7,5
3. Bronchitis acuta	(III)5,3			(V)2,8	
4. Duge bolesti kože i potkožnog tkiva			(V)1,8	(II)3,8	(V)4,1
5. Dolor abdominalis et pelvis				(III)3,7	
6. Infekcije kože i potkožnog tkiva					
7. Influenza			(III)3,0		(III)5,5

8. Drugi simptomi ,znaci i patološki nalazi					(IV)4,4
9. Druge virusne bolesti	(IV)3,4	(IV)4,3			
10.Laryngitis et tracheitis acuta					
11.Druge bolesti jednj.želuca i dvanstopalačnog creva					
12.Druge specif. nespec., i višestruke povrede	(V)3,2	(V)3,5	(IV)2,7		
13.Cystitis					
14Varicella et Herpes zoster				(IV)3,0	

Služba za zdravstvenu zaštitu žena

U službi za zdravstvenu zaštitu žena u 2007 godini broj poseta kod lekara je bio ukupno 16698 i utvrđeno je 10738 oboljenja, stanja i povreda.Jedan lekar zbrinjava 5050 žena .Svaka treća žena posećuje ginekologa, a svaka četvrta ima utvrđeno oboljenje.

Najčešća grupa oboljenja, stanja i povreda utvrđena u službi za zdravstvenu zaštitu žena je prikazana u tabela 22, a najčešće dijagnoze u tabeli 23.

Tabela br.22 Najčešća grupa oboljenja, stanja, povreda u službi Zdravstvene zaštite žena u 2007.godini.

Grupe bolesti	Region	Pirot	Bela Palanka	Babuš-nica	Dimitrovgrad
1 Bolesti mok. poln. sistema	(I)80,3	(I)73,6	(I)95,7	(I)84,9	(I)93,3
2.Trudnoća,rađanje i babinje	(II)8,9	(II)12,5	(III)0,7	(III)3,9	(II)4,3
3. Tumori	(III)5,2	(III)6,5	(II)3,0	(IV)3,6	(III)2,0
4 .Zarazne i parazitarne bolesti			(V)0,2		
5. Simtomi znaci i patološki klinički i lab. nalazi	(IV)1,9	(IV)2,1		(II)5,2	
6 Bolesti krvi i krvotv. organa				(V)1,2	(IV)0,3
7. Bolesti žlez. sa unut. lučenjem	(V)1,3	(V)1,9	(IV)0,2		
8. Bolesti kože i potkož. tkiva					(V)0,1
9.Bolesti miš.košt.sistema i vezivnog tkiva					

Tabela br. 23 Najčešće dijagnoze u službi Zdravstvene zaštite žena u 2007.godini.

Grupe bolesti	Region	Pirot	Bela Palanka	Babuš-ni ca	Dimit-rov grad
1. Druga zapalj. ženskih karličnih organa	(II)17,5	(II)13,1	(I)46,6	(II)18,1	(I)23,0
2. Poremećaj menstruacije	(I)21,2	(I)25,3	(IV)10,7	(I)19,7	(III)19,8
3. Druga oboljenja polno mokraćnog puta	(IV)9,3	(III) 10,8	(V)8,8	(III)16,5	(II)21,3
4. Morbi climactericti	(III)9,5	(IV)9,5		(IV)12,1	
5. Salpingitis et ooph ritis				(V)6,1	(IV)10,3
6. Cervicitis uteri			(II)33,0		
7. Cystitis					(V)9,3
8.Leiomyoma uteri		(V)5,4			
9.Bolesti dojke	(V)4,3		(III)32,2		
10.Druge komplikacije trudnoće i porođaja					
11.Druge bolesti sistema za mokrenje					

Služba medicine rada

U 2007. godini u službi medicine rada bilo je ukupno 122672 poseta lekaru i registrovano je 32221 oboljenja, što predstavlja 18,7% od ukupnog broja oboljenja, stanja i povreda utvrđenih u svim službama vanbolničke zdravstvene zaštite. Jedan lekar zbrinjava 1945 radnika. Broj poseta po jednom radniku je 3,7 ,a broj oboljenja po jednom radniku je 1.

Najčešća grupa oboljenja, stanja i povreda registrovana u službi medicine rada i njihov procentualni odnos prema ukupnom broju registrovanih oboljenja u službi je dat u tabeli 24 ,a najčešće dijagnoze u tabeli broj 25.

Tabela br.24 Najčešća grupa oboljenja, stanja, povreda u službi Medicine rada u 2007. godini.

Grupe bolesti	Region	Pirot	Bela Palanka	Babuš-nica	Dimitrovgrad
1.Bolesti sistema za disanje	(I)35,7	(I)37,5	(I)32,7	(I)32,8	
2.Bolesti sistema krvotoka	(II)12,8	(II)12,9	(II)12,8	(II)12,4	
3.Bolesti miš.-koš.sist.i vez.tkiva	(III)11,4	(III)12,0	(III)9,9	(III)11,5	
4.Bolesti sistema za varenje	(V)5,9	(V)5,7	(IV)6,0	(IV)7,1	
5. Duševni poremećaj,i porem ponašanja				(V) 8,1	
6. Bolesti polno mokraćno polnog sistema					
7.Povrede trovanja,i posled. delovanja spoljnih faktora	(IV)6,2	(IV)7,0			
8.Simptomi,znaci ipatol.klin. i lab. nalazi			(V)5,7		

Tabela br. 25Najčešće dijagnoze u službi Medicne rada u 2007. godini.

Grupe bolesti	Region	Pirot	Bela Palanka	Babuš-nica	Dimitrovgrad
1.Pharingitis et tonsilitis	(I)23,1	(I)21,7	(I)27,4	(I)21,0	
2.Hipertensio arter.	(II)9,1	(II)9,2	(II)9,4	(II)8,4	
3. Druga obolenja leđa	(III)7,1	(III)7,4	(III)6,6	(IV)6,3	
4.Infectio tractus respir.		(IV)5,9			
5. Neurotski poremećaji					
6.Druge ishemijske bol.srca					
7.Ulcus ventriculi et ulcus duodeni					
8.Drugi simptomi,znaci i ne normalni klin. i lab. nalazi	(V)4,1		(IV)4,6	(V)5,3	
9.Laryngitis et tracheitis acuta				(III)6,6	
10.Druge specif., nespecif i višestruke povrede	(IV)4,5	(V)4,8	(V) 4,3		
11.Druge bolesti srca					
12.Cystitis					
13.Degenerativno oboljenje zgloba					

Bolesti od većeg socijalno medicinskog značaja

U ove bolesti svrstavaju se one bolesti koje su izazvane faktorima socijalne sredine ili na njihov nastanak uticaj socijalne sredine ima veliki značaj. Na osnovu kriteijuma (učestalost, smrtnost, nesposobnost i invaliditet, ekonomske posledice po pojedinca i društvo i skupi dijagnostički i terapijski postupci) koji predstavljaju osnov za procenu socijalne bolesti u ovu grupu bolesti spadaju: bolesti srca i krvnih sudova, maligne bolesti, povrede, šećerna bolest, akutne zarazne bolesti, bolesti zavisnosti (alkoholizam, narkomanija, pušenje), tuberkuloza, AIDS, zubni karijes, dr.

Najčešće bolesti od socijalno medicinskog značaja koje su registrovane na teritoriji pirotskog okruga u 2007.god su:

1. **šećerna bolest(3578),**
2. **maligna oboljenja(3319),**
3. **koronarne bolesti(1958)**
4. obstruktivne bolesti(1674)
5. psihoze(919),
6. hronična bubrežna insuficijencija(30)
7. narkomanija(6)
8. mišićna distrofija(4)

Sve registrovane bolesti u 2007.god su u većem broju u odnosu na 2006.god(tabela br.26).

Tabela.br26 Najčešće bolesti od socijalno medicinskog značaja na teritoriji pirotskog okruga u 2006.g i 2007.g

oboljenja	Okrug		Pirot		Babušnica		B.Palanka		Dimitrovgrad	
	2006.g	2007g	2006.g	2007.g	2006.g	2007.g	2006.g	2007.g	2006.g	2007.g
MALIGNA OBOLJENJA	3018	3319	2142	2317	317	358	277	311	282	333
PSIHOZE	898	919	677	691	85	89	47	48	89	91
ŠEĆERNA BOLEST	3440	3578	2441	2515	367	404	388	402	224	257
KORONARNA OBOLJENJA	1845	1958	1330	1400	131	141	205	221	179	196
OPSTRUKTIVNE BOLESTI	1564	1674	1110	1192	68	68	209	232	177	182
HRONIČNA BUB. INSUFICIJEN.	26	30	4	5	1	1	21	24	-	-
NARKOMANIJA	5	6	1	1	-	1	4	4	+	-

PROGRESIVNA MIŠIĆNA DISTR.	3	4	1	2	2	2			-	-
-------------------------------	---	---	---	---	---	---	--	--	---	---

Hitna medicinska pomoć

U hitnoj službi pružena je pomoć za 25515 lica, od čega je 6039 na mestu povređivanja i razboljevanja.

Rengen i ultrazvučna dijagnostika

Broj rengen pregledanih pacijenata 17958. NJima je pruženo 22509 dijagnostičkih usluga. Ultrazvučni pregled urađen je za 12447 pacijenata. NJima je pruženo 23377 dijagnostičkih usluga.

Laboratorijska dijagnostika

Broj pacijenata koji su koristili laboratorijske usluge je 78427 .Urađeno je 370996 hematoloških analiza , 305457 biohemijskih analiza i 86072pregleda urina.

Polivalentna patronaža

Patronaža na teritoriji pirotskog okruga je obavila 16150 poseta zdravom stanovništvu i 7535 poseta obolelom stanovništvu.

Opšta bolnica

Opšta bolnica u Pirotu raspolaže sa 332 postelje. Dnevna zauzetost bolničkih postlja je 206. Prosečna dužina lečenja je 6,8%. Prosečna zauzetost bolničkih postelja 62,2 %.Stopa hospitalizacije 105,8.Stopa letaliteta 3,9%.

U toku 2007. godine pruženo je 125799 specijalističkih pregleda i 115636 intervencija za ambulantne pacijente.

Obim i kvalitet rada bolničke zdravstvene zaštite za 2007.godinu po odeljenjima dat je u tabeli broj 27. A u tabeli broj 28 prikazani su podaci o lečenim i operisanim licima u hirurškim službama za 2007.godinu.

Tabela.br27

Indikatori obima i kvaliteta rada bolničke zdravstvene zaštite za 2007. god							
organizacione jedinice	br.kreveta	Dnevna zauzetost boln. post	Prosečna dužina lečenja	Prosečna zauzetost bolničkih postelja(%)	Iskorišćenost u odnosu na plan(%)	Stopa hospitalizacije	Stopa letaliteta bolnice
INTERNO	73	54,6	7,5	74,9	88,2		

PNEUMOFTIZIOLOGI JA	21	14,6	10,1	69,7	77,0		
PEDIJARIJA	19	8,2	7,4	43,2	51,3		
HIRURGIJA	50	27,8	5,6	55,7	64,8		
GIN. I AKUŠERSKO	50	21,4	3,9	48,8	58,1		
ORL	9	6,5	6,9	73,2	82,4		
OFTALMOLOGIJA	9	5,4	6,1	60,0	67,5		
ORTOPEDIJA	26	22,8	8,4	87,9	103,9		
UROLOGIJA	14	5,0	3,2	35,6	41,5		
NEUROLOGIJA	21	15,2	9,1	72,3	79,8		
PSIHIJARIJA	24	21,6	17,2	90,1	108,1		
INFEKTIVNO	6	2,9	5,1	32,5	36,6		
PRODUŽENO LEČENJE	13						
UKUPNO ZA USTANOVU	332	206	6,8	62,2	72,7	105,8	3,9

Tabela br.28

Organizaciona jedinica	broj pos.	Broj hospitalizovanih		Broj operisanih	
		plan za 2007.g	izvršenje za 2007.g	plan za 2007.g	izvršenje za 2007.g
ORL	9	520	348	160	110
Oftalmologija	9	520	325	220	212
Hirurgija	50	1980	1830	900	944
Ortopedija	26	700	992	510	551
Ginekologija i akušerstvo	44	2080	2025	2050	2419
Urologija	14	660	575	300	304
Ukupno	152	6460	6095	4140	4544

KADROVI KOJI PRUŽAJU ZDRAVSTVENE USLUGE NA TERITORIJI OKRUGA

Posmatrajući ukupnu zaposlenost zdravstvenog kadra u zdravstvenim ustanovama pirotskog okruga možemo konstatovati da je došlo do povećanja kadra u odnosu na prethodnu godinu. Broj zaposlenih se povećao sa 799 na 819, odnosno za 30 radnika (3,8%). Na teritoriji pirotskog okruga ima: 233 lekara, 4 farmaceuta, 10 zdravstvenih saradnika, 49 viših medicinskih sestara i 523 medicinskih sestara sa srednjom spremom.

Primarnu zdravstvenu zaštitu obezbeđuje 129 lekara, 21 viših medicinskih sestara, 264 medicinskih sestara sa srednjom stručnom spremom i 2 zdravstvena saradnika (tabela 29)

Opšta bolnica ima 104 lekara, 3 zdravstvena saradnika, 28 viših medicinskih sestara i

259 medicinskih sestara sa srednjom stručnom spremom(tabela 30).

Analiza podataka iz tabele br.31 pokazuje da se u posmatranom periodu povećao broj:

? lekara, sa 232 na 233,

? zdravstvenih radnika sa srednjom stručnom spremom od 469 na 523,

? i zdravstvenih saradnika sa 4 na 10 .

Broj farmaceuta je ostao isti kao u 2006.godini, jedino se broj medicinskih tehničara sa višom stručnom spremom smanjio sa 53 na 49

Analiza kadra stomatološke zdravstvene zaštite za 2006.god i 2007.god pokazuje da se smanjio broj (tabela br 32):

doktora stomatologa sa 21 na 19

stomatoloških sestara tehničara sa 64 na 62

Samo je broj spejalista stomatologije ostao isti.

Tabela br.29 Kadrovi primarne zdravstvene zaštite na teritoriji pirotskog okruga u 2006.god i 2007.godini

kadar	Okrug		Pirot		Babušnica		Dimitrovgrad		Bela Palanka	
	2006 godina	2007 godina	2006 godina	2007 godina	2006 godina	2007 godina	2006 godina	2007 godina	2006 godina	2007 godina
lekari	130	129	76	66	18	17	13	19	23	27
farmaceuti	1	2	0	1	0	0	0	1	1	
zdravstveni saradnici	2	7	2	7	0	0	0	0	0	
med tehničari – viša stručna sprema	25	21	9	7	4	3	6	6	6	5
med tehnič-srednja stručnasprema	263	264	135	124	38	40	51	55	39	45
ukupno	421	423	212	205	60	60	70	81	69	77

Tabela br.30 Kadrovi bolničke zdravstvene zaštite u 2006.god i 2007.god.

kadar	2006.god(bolnica)	2007god(bolnica)
lekari	102	104
farmaceuti	3	2
zdravstveni saradnici	2	3

med tehničari – viša stručna sprema	28	28
med tehničari – srednja stručnasprema	233	259
ukupno	378	396

Tabela br.31 Ukupan broj zdravstvenih radnika na teritoriji pirotskog okruga u 2006.god i 2007.god.

kadar	okrug 2006.god	okrug 2007god
lekari	232	233
farmaceuti	4	4
zdravstveni saradnici	4	10
med tehničari – viša stručna sprema	53	49
med tehničari – srednja stručnasprema	496	523
ukupno	789	819

Tabela br.32 Kadrovi stomatološke zdravstvene zaštite na teritoriji pirotskog okruga u 2006.god i 2007.godini

kadar	Okrug		Pirot		Babušnica		Dimitrovgrad		Bela Palanka	
	2006 godina	2007 godina	2006 godina	2007 godina	2006 godina	2007 godina	2006 godina	2007 godina	2006 godina	2007 godina
stomatolozi	21	19	17	16	2	1	1	1	1	1

doktor stomatologije specijalista	24	24	14	13	3	4	2	2	5	5
stomatološka sestra tehničar	64	62	39	37	10	10	5	5	10	10
ukupno	109	105	70	66	15	15	8	8	16	16

ZAKLJUČAK

1. Na teritoriji pirotskog okruga izraženo je starenje stanovništva, smanjenje stope nataliteta i prirodnog priraštaja
2. Stopa nezaposlenosti je najveća u opštini Bela Palanka i iznosi 29,9. Na nivou okruga ova stopa iznosila je 23,3 a u Republicu Srbiji 20,9.
3. Prosečena zarada zapošljenih na teritoriji pirotskog okruga u 2007. god bila je manja u odnosu na R.Srbiju za 27,6%. Najniža prosečna zarada zapošljenih u 2007.god bila je u opštini Bela Palanka.
4. Stopa opšeg mortaliteta na teritoriji pirotskog okruga je u stalnom porastu i u 2007.god iznosila je 16,2. Najveći broj umrlih pripada starosnoj kategoriji 55 i više godina (47,3 muškog pola i 41,7 ženskog pola). Mortalitet odojčadi je veći u odnosu na 2006.god i ova stopa iznosi 4,5.
5. Od svih uzoraka vode za piće čija je ispravnost ispitana bakteriološki je neispravno 5,5% uzoraka a hemijski 1,9%. Gradsko stanovništvo na teritoriji okruga snabdeva se higijenski ispravnim vodom za piće za razliku od seoskog stanovništva koji se snabdeva vodom za piće čija se higijensko sanitarna ispravnost ne kontroliše. Kontrola kvaliteta vazduha u 2007.g pokazuje da je bila povećana koncentracija čađi u grejnoj sezoni, a taložnih materija i kadijuma u junu i avgustu u industrijskoj zoni opštine Pirot.
6. Opšta stopa morbiditeta na teritoriji okruga iznosila je 163,3 što znači da je svaki drugi stanovnik pirotskog okruga bio bolestan. Broj poseta po stanovniku u zdravstvenim službama pirotskog regiona bio je: 3,9, opšta medicina, 12,1 zdravstvena zaštita dece, 6,0 zdravstvena zaštita školske dece, 0,3 zdravstvena zaštita žena i 3,7 zdravstvena zaštita radnika.
7. Najčešće bolesti odraslog stanovništva bile su: 1. Bolesti sistema za disanje, 2. Bolesti sistema za krvotok, 3. Bolesti kože i potkožnog tkiva; a kod dece bile su: 1. Bolesti sistema za disanje, 2. Zarazne i parazitarne bolesti i 3. Bolesti kože i potkožnog tkiva.
8. Stopa hospitalizacije u 2007.god bila je 105,8, zauzetost bolničkih postelja 62,2% i prosečna dužina lečenja 6,8 dana. Svi ovi pokazatelji govore o nedovoljnoj iskorišćenosti bolničkih kapaciteta pirotске bolnice.
9. Na teritoriji pirotskog okruga u 2007.god povećao se broj: lekara sa 232 na 233, zdravstvenih radnika sa srednjom stručnom spremom od 469 na 523 i zdravstvenih

saradnika sa 4 na 210, a smanjio se broj: medicinskih sestara sa višom stručnom spremom sa 53 na 49, stomatologa sa 21 na 19 i broj stomatoloških tehničara sa 64 na 62 tehničara.

Načelnik centra za socijalnu medicinu
Prim. Dr. Višeslav Rančić

Dr Dragana Jovanović
specijalista socijalne medicine

Dr Elizabeta Aleksić
specijalista socijalne medicine